

БИЛТЕН

број 7
30.07.2018.

Тираж:300 примерака

САДРЖАЈ

Правилник о условима, начину и обрасцу захтева за остваривање права на подстицаје за премију осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња, мр Младен Павловић.....	3
Чиниоци који утичу на уздржне потребе оваца, Драгољуб Крајновић, дипл.инж.	4
Влажна трулеж кртола кромпира (<i>Pectobacterium carotovorum</i>), мр Елеонора Онћ Јовановић.....	5
Вештачке ливаде и пашњаци, Златко Вамповац, дипл.инж.....	6
Јавни конкурс за доделу средстава у 2018. године за подршку пројектима удружења у области економског оснаживања жена на селу, Снежана Петровић, дипл.инж.....	8
АГРОПОНУДЕ.....	10
СТИПС.....	11

Правилник о условима, начину и обрасцу захтева за остваривање права на подстицаје за премију осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

Овим правилником ближе се прописују услови, начин остваривања права на регрес за премију осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња, као и образац захтева за остваривање права на регрес.

Право на коришћење регреса има правно лице, предузетник и физичко лице – носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава, који поред услова прописаних законом којим се уређују подстицаји у пољопривреди и руралном развоју, испуњава и услов да је код друштва за осигурање осигурао:

- 1) усева и плодове од ризика умањења приноса (ратарске културе – житарице и индустријско биље, повртарске културе; воћарске културе, винова лоза и хмељ);
- 2) расаднике и младе вишегодишње засаде пре ступања на род од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава;
- 3) животиње од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава.

Субвенционише се (регресира) 40-45% од плаћење премије осигурања умањене за износ пореза. Максимални износи подстицаја су:

1. за подстицаје за осигурање ратарских култура – 100.000 динара
2. за подстицаје за осигурање повртарских култура – 500.000 динара
3. за осигурање воћарских култура, винове лозе и хмеља – 1.000.000 динара
4. за подстицаје за осигурање расадника и/или младих вишегодишњих засада пре ступања на род – 500.000 динара
5. за подстицаје за осигурање животиња – 2.000.000,00 динара.

Укупно за све врсте подстицаја корисник подстицаја може да оствари максимално 2.500.000 динара.

Захтев за остваривање права на регрес подноси се Министарству финансија и привреде – Управи за трезор, једанпут годишње за осигуране културе, односно животиње, у два примерка од **1. јула до 15. новембра текуће године.**

Уз захтев се подноси оверена копија полисе осигурања издате од стране друштва за осигурање код кога је подносилац захтева осигуран у периоду од **16. новембра претходне до 15. новембра текуће године**, као и потврда о извршеном плаћању укупне премије осигурања.

Ако је физичко лице – носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства закључило уговор о производњи са организатором производње који је осигурао усева, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње у његово име и за његов рачун, то лице подноси потврду о осигурању издату од стране друштва за осигурање код кога је осигуран, као и потврду о извршеном плаћању укупне премије осигурања.

мр Младен Павловић

Чиниоци који утичу на уздржне потребе оваца

У нашој земљи, већина оваца се гаји на пашњацима од раног пролећа па све док пашњаци не буду прекривени снегом, када се смештају у торове.

Уздржне потребе оваца односе се на саме енергетске потребе које обухватају не само телесну кондицију већ и пораст и развиће вуненог прекривача, међутим, једне од других тешко је раздвојити по питању начина исхране, па се мора водити рачуна да се оне увек добро избалансирају кроз оброк.

За саму кондицију, потребно је обезбедити довољно протеина, док је за нормалан раст и развој вуне потребно обезбедити и протеинска хранива која су богата сумпором.

Прелаз са стајског на пашњачки тип исхране, мора се изводити постепено у току 10-15 дана, како би се избегли проблеми функционисања дигестивног тракта, тј да не би долазило до надуна.

Потребно је пре пуштања на пашњак, овцама дати извесну количину суве хране, а време боравка на самом пашњаку повећавати постепено. При томе се мора водити рачуна да се на пашу прво истерају најстарија грла, кастрати у тову, а тек касније бременита грла, дојиле, и подмладак.

Узимајући у обзир да су овце животиње са специфичним начином гајења и да је код њих највише изражен утицај климатских услова, морамо водити рачуна о температури средине у којој се налазе као и о самој влажности ваздуха, појави и јачини ветрова, јер сви ови чиниоци заједно имају велики утицај на повећање и смањење уздржних потреба.

Развијеност, тј. дужина и густина руна, одређују улогу вуне као топлотног изолатора, те од тога зависи колико ће клима утицати на захтев организма за енергијом.

Критична минимална температура за ошишану овцу која се храни уздржним потребама је око 10°C док је за овцу са просечном дужином руна 6,5cm око 2°C, међутим мора се узети у обзир и то да јачина ветра и влажност ваздуха значајно повећавају потребе за енергијом, јер узрокују губитак у телесној температури који се мора надокнадити повећањем енергије у храниву. Повећање уздржних потреба у енергији у зимском периоду када се јавља јак олујни ветар, може бити повећано за чак 40% и то када је температура амбијента око 0°C.

Познато је и то да само кретање животиње у потрази за храном изискује више енергије, што је поготово изражено на неприступачним теренима. У циљу подмиривања тих потреба, животињама је потребно давати квалитетно сено, јер оно у односу на концентрате, преживањем генерише више топлоте.

Како ниске, тако и високе температуре и влажност у амбијенту повећавају потребе у енергији за одржање. Са сваким повећањем температуре за 1°C, повећава се и брзина метаболизма за 4%. Процент влаге је такође битан фактор, јер повећањем амбијенталне влажности отежава се процес одавања телесне температуре па може доћи до температурног шока. Такође се мора напоменути да су претовљена грла по том питању доста осетљивија од оних која имају задовољавајућу кондицију гледано по типу и намени. С обзиром на то да вуна служи и као заштита од топлоте, и сунчевог зрачења, примера ради, битно је поменути да је испитивањем установљено да је при загревању спољашњег слоја руна на температуру од 65°C, температура тела остала у нормали. Ово треба да појасни улогу коју вунени прекривач има, а нама као одгајивачима да задатак да правилно и са пуно пажње направимо што комплетније избалансиран оброк.

Овце се у летњем периоду испаше обично задржавају на пашњацима од 4 до 10 часова, и за то време се труде да пронађу што квалитетнију и сочнију храну, при чему прелазе велику раздаљину те врло брзо губе енергију. Због тога је веома корисно организовати напасање у прегонима, на којима се мора обезбедити и хладовина у којој би се овце стационарале приликом одмора и преживања. Такође је од великог значаја обезбедити довољне количине свеже воде за напајање.

Што се тиче саме кондиције животиња познато је да постоје различите категорије те су и уздржне потребе категорисане по узрасту и намени самих грла. У зависности од категорије, уздржне потребе оваца у сварљивим протеинима крећу се од 60гр до 175гр/дневно, те се мора водити рачуна да се те норме максимално испоштују како не би долазило до претовљености или неухрањености животиње, што у оба случаја представља негативност у производњи.

Драгољуб Крајновић, дипл.инж.

Влажна трулеж кртола кромпира (*Pectobacterium carotovorum*)

Ова болест представља у последње време све чешћи проблем у производњи кромпира. Изазивач ове болести је фитопатогена бактерија, која Инфицира стабло преко рана или природних отвора на лишћу и стаблу. Јавља се на подземним И надземним органима кромпира. Највише јој одговара хладно И влажно време у летњем периоду. Има могућност да плива у води што је чини лако преношљвом у влажним замљистима, заливним системима, у току додавања воде при третирању семена или када се перу кртоле пре изношења на тржиште. *P. carotovorum* се преноси из матичних у ћерке кртоле. У Западној Европи, где владају влажнији климатски услови, ово је најзначајнија болест кртола, која одредјује технологију гајења, третирања семена, утиче на приносе и одредјује услове чувања. Између сората кромпира постоје велике разлике у осетљивости на *P. carotovorum*. На пример, сорте Luisa и Madeleine су посебно осетљиве.

Биологија: инкубација од инфекције до појаве симптома траје свега неколико до недељу дана. Најосетљивије су младе кртоле и биљке. Оптималне температуре за *P. carotovorum* су између 25-30°C а не развија се изнад 38°C што значи да производња кромпира на вишим температурама обично обезбеђује семе без *P. carotovorum*. Најзначајнији извор инокулума *P. carotovorum* у пољу је живо ткиво – кртола . У току вегетације се шири из матичних кртола у стабло и нове кртоле али и преко земље ако су влажни услови. Принос кромпира је у директној вези са бројем инфицираних семенских матичних кртола.

Симптоми: Долази до распадања кртола или ткива корена услед лучења пектинских ензима од стране патогена. Инфициране биљке заостају у порасту, вену и постају жуте. Биљке кромпира често угињавају поготово ако је инфекција извршена са матичне кртоле и прешла на корен или мале кртоле. Цима се лако вади из земље ако су корени оштећени.

Ако се јави само *P. carotovorum* нема непријатног мириса у земљи нити у складиштима али развићем секундарних патогена као што су неке бактерије, затим

Fusarium spp., појављује се непријатан мирис. У случају масовније појаве, поље кромпира осећа се по мирису распалих кртола.

Слика: изглед заражених билјака кромпира у пољу

Сузбијање: Нема регистрованих бактерицида за третирање семена кромпира. Препоруке се свде на добру пољопривредну праксу:

- ✓ Избегавање сађења осетљивих сората кромпира као што су Luisa, Madeleine, Rudolf и избегавање прекомерног заливања;
- ✓ Сетву обавити када је топлије време да би кртоле брзо клијале и биљка никла, а вадјење обавити када је топлије време;
- ✓ Користити сертификовано семе које је вађено после дефолијације циме и по сувом времену;
- ✓ При третирању семенских кртола фунгицидима за сузбијање *P. cactovorum* користити што мање воде да се не би заразиле кртоле. Одмах после третирања просушити и спаковати кртоле;
- ✓ Ако се кртоле секу пре сетве, користити фунгициде за сузбијање *Fusarium spp.* и брзо их просушити;
- ✓ Чувати семе кртола на температурама до 10°C;
- ✓ За прање кртола пре стављања у промет, користити чисту воду и контејнере.
- ✓ Ускладити мере сузбијаја *P. carotovorum* са мерама за добијање што већег приноса и садржаја суве материје који захтевају што дужу вегетацију или ранију сетву и касније вађење.

мр Елеонора Онћ Јовановић

Вештачке ливаде и пашњаци

Ливаде и пашњаци су важни извори сточне хране за производњу зелене масе за испашу и справљање сена, а све више и за производњу квалитетне силаже и сенаже, нарочито у брдском и планинском подручју. Међутим, велике површине ливада и пашњака у нашој земљи се слабо искоришћавају, од њих се добијају мали приноси лошије сточне хране, у првом реду због тога што се травне површине слабо негују и лоше користе.

Подизањем сејаних вештачких ливада и пашњака, сетвом усева, продуктивних и квалитетних трава и легуминоза, односно травних и травно легуминозних смеша може се производња сточне хране знатно више и брже побољшати, постићи већи приноси квалитетније и јевтиније сточне хране, у првом реду за исхрану говеда и оваца. Зато, заснивање сејаних ливада и пашњака значи за нашу земљу, и за брдско и планинско

подручје посебно, увођење интензивне производње квалитетне и јевтиније сточне хране и у мање повољним природним условима, а нарочито на лошијим земљиштима.

У односу на природне вештачке ливаде и пашњаци имају низ предности:

- дају знатно веће приносе сточне хране (од природних неђубрених око 5 до 8 пута, а природних ђубрених 2 до 3 пута, па и више);
- дају квалитетнију сточну храну, са више корисних састојака, нарочито протеина, минералних материја и витамина, а мање целулозе;
- дају стабилнију количину сточне хране по годинама и у току исте године по сезонама (пролеће, лето и јесен);
- травна маса сејаних ливада и пашњака је сочнија и укуснија, стока је радије једе и боље искоришћава;
- коришћење травне масе на сејаним ливадама и пашњацима започиње раније у пролеће и траје дуже у јесен;
- маса је погоднија за испашу и производњу квалитетног сена, силаже, сенаже, добијање пелета и брашна, а посебним технолошким поступком од ње се могу производити квалитетни протеини за исхрану стоке, па и људи.

Приноси који се могу постићи на вештачким ливадама и пашњацима:

	Принос сена (мц/ха)	Количина сирих
протеина на 100г		
Природне неђубрене	14-25	1,20-2,00
Природне ђубрене (НПК)	50-80	5,60-7,90
Вештачке неђубрене	35-45	2,70-3,80
Вештачке ђубрене	90-140	13,50-22,00

Са друге стране гледано, на добро ђубреним и пр авилно искоришћеним сејаним, тј вештачким ливадама и пашњацима може се произвести око 8,10 до 14 хиљада литара млека по 1 ха годишње, и обезбедити прираст живе мере стоке у количини 600 до 800 кг по хектару, што је висока производња и за боља земљишта и њихове усева.

Висока количина разноврсних кабастих сточних хранива омогућава развој интензивног говедарства и овчарства, увођење високопродуктивних раса стоке, одгој приплодних грла и подмлатка уз знатно мању употребу скупе концентроване сточне хране.

Срећом, површине вештачких ливада и пашњака у нашој земљи ипак расту, и сваке године се повећавају.

Поред производње сточне хране вештачке ливаде и пашњаци имају велику улогу и значај у следећем:

- смањује се ерозија путем биолошке заштите земљишта;
- поправљају се особине земљишта и обнавља његов производни потенцијал;
- ублажавају и спречавају бујице и поплаве;
- доприносе бољем сакупљању воде у земљишту;
- вештачке ливаде и пашњаци штите изворске и текуће воде, и
- повољно утичу на микроклиматске услове.

Међутим, иако су научне и стручне службе доста ангазоване на проблематици сејаних ливада и пашњака, у овом раду има доста пропуста и грешака. Још се недовољно користе новија достигнућа науке и праксе из ове области. Због тога остварени приноси сејаних ливада и пашњака у широј пракси далеко заостају иза могућности. Најчешћи приноси вештачких ливада и пашњака у Србији износе 5-6т/ха сена, ређе 7-8т/ха, док су већи приноси, они изнад 10 и 12 т/ха сена веома ретки.

Најважнији фактори који утичу на продуктивност вештачких ливада и пашњака, а којима се у пракси не поклања увек довољна пажња су и ови:

- а) Избор погодних врста и сорти трава и легуминоза, коришћење погодних смеша
- б) Начин на који се подижу вештачке ливаде и пашњаци
- ц) Начин ђубрења, посебно минералним ђубривима;
- д) Заштита од коровских биљака
- е) Време и начин на који се искоришћавају вештачке ливаде и пашњаци, директно испашом и путем конзервирања травне масе.

Затко Вамповац дипл. инж.

ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ДОДЕЛУ СРЕДСТАВА У 2018. ГОДИНИ ЗА ПОДРШКУ ПРОЈЕКТИМА УДРУЖЕЊА У ОБЛАСТИ ЕКОНОМСКОГ ОСНАЖИВАЊА ЖЕНА НА СЕЛУ

С обзиром на то да жене које живе у сеоским подручјима чине једну од најрањивијих група у погледу једнаких могућности остваривања људских права у свим областима јавног и приватног живота, од могућности да равноправно учествују на позицијама моћи и одлучивања у држави, заједници и породици, до приступа здравственим, образовним, социјалним и другим услугама, финансијама и другим ресурсима и наслеђивања газдинстава и друге имовине, општи циљ овог јавног конкурса односи се на побољшање економског положаја и статуса жена на селу.

Под удружењем се, у смислу овог Конкурса, подразумева добровољна, невладина и недобитна организација, заснована на слободи удруживања више физичких или правних лица, основана ради остваривања или унапређења одређеног заједничког или општег циља и интереса, који нису забрањени Уставом и законом и која је уписана у регистар надлежног органа, у складу са законом.

Предмет Конкурса је додела финансијских средстава за подршку пројектима удружења у области економског оснаживања жена на селу, које спроводе удружења и који су од јавног интереса.

Под пројектом од јавног интереса сматрају се пројекти у којима се искључиво и непосредно следе јавне потребе и који су усмерени на остваривање општекорисног циља за локалну или ширу заједницу.

Предложени пројекат треба да буде усклађен са циљем конкурса и јавним политикама (стратешким, односно другим документима јавних политика) у тематској области у којој се пројекат реализује.

Максимални износ који се може потраживати је 300.000,00 (словима: тристахиљада) динара.

Очекивани датум почетка реализације изабраних пројеката: 25. октобар 2018.

Услови

1. Општи услови: Право учешћа на Конкурсу имају удружења (деталније прецизирана у Смерницама), уписане у Регистар удружења Агенције за привредне регистре:

- који делују на територији Републике Србије;
- чији се циљеви, према статутарним одредбама, остварују у области економског оснаживања жена;

- имају потребне капацитете за спровођење предложеног пројекта.

2. Остали услови: По наведеном Конкурсу могу се предложити пројекти:

- који се реализују на подручју Републике Србије;
- који се могу реализовати у интервалу од **25. октобра 2018. године до 25. марта 2019. године;**
- који се односе на тему економског оснаживања жена на селу;
- једно удружење, као носилац, може предложити само један пројекат;
- једно удружење као носилац, може бити подносилац пројекта које жели остварити у партнерству са другим удружењима.

Рок за подношење пријава

Заинтересована удружења, дужна су да **Пријаве и предлоге пројекта доставе најкасније до 14. августа 2018. године у 15:30 часова.**

Начин достављања документације

Конкурсна документација (потписана од стране овлашћеног лица и оверена печатом организације) доставља се у једном штампаном примерку (као организована целина - повезана у фасцикли), са истоветном документацијом наснимљеном на CD-у и достављеној у затвореној коверти поштом на адресу Министарства или лично предатој у затвореној коверти у писарници републичких органа. **На полеђини коверте обавезно написати пуно име и адресу удружења. Конкурсну документацију доставити на следећу адресу:**

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

ул. Немањина 22-26, VI спрат

Сектор за антидискриминациону политику и унапређење родне равноправности
са назнаком: **За КОНКУРС 2018.**

ТЕМА: ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ ЖЕНА НА СЕЛУ
(НЕ ОТВАРАТИ)

Снежана Петровић, дипл.инж.

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com, са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуда је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт.

Потребни подаци су: Име и презиме, адреса, број пољопривредног газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.

ОБЈАВЉЕНЕ ПОНУДЕ ОД СТРАНЕ ПССС ПАДИНСКА СКЕЛА У ПРЕТХОДНОМ ПЕРИОДУ

01.07.2018. ДО 30.07.2018. ГОДИНЕ

У горе наведеном периоду није било објављених агропонуда.

Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
16.07.2018.- 23.07.2018. године

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	20.00	30.00	Банана	95.00	140.00	Товљеници (80-120 кг)	180.00
Брокола	150.00	300.00	Ананас	160.00	250.00	Бикови(≥500кг, ХФ раса)	250.00
Краставац салатар	110.00	100.00	Смоква (сува)	480.00	600.00	Бикови(≥500кг, СМ раса)	270.00
Кромпир бели	40.00	100.00	Грејпфрут	150.00	200.00	Сточна храна	
Купус	50.00	100.00	Крушка	190.00	200.00		
Лук црни	45.00	100.00	Лешник (очишћен)	850.00	1000.00	Луцерка сено у балама(цена/кг)	20.00
Паприка шиља	120.00	200.00	Нар (све сорте)	350.00	350.00	Кукуруз,цак 50 кг, окруње, фино сушен	22.00
Парадајз	65.00	150.00	Лимун	190.00	280.00	Пшеница (цак 50 кг)	22.00
Тиквице	50.00	60.00	Орах (очишћен)	900.00	1100.00	Сточни јечам (цак 50 кг)	30.00
Зелена салата	50.00	80.00	Поморанца	140.00	200.00	Сточно брашно (цак 33 кг)	20.00